

SPIS TREŚCI

Spis treści

WSTĘP	9
CZĘŚĆ I. PRZEDMIOT I ZAKRES STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH	11
(ROZDZIAŁ 1.) STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA	13
<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	
1.1. Prekursorzy	13
1.2. Narodziny dyscypliny i idealizm	15
1.3. Zwycięski realizm	17
1.4. Modernizm przeciw tradycjonalizmowi	18
1.5. (Neo)realizm, pluralizm, strukturalizm	19
1.6. Racjonalistyczny konsensus i jego radykalni przeciwnicy	21
(ROZDZIAŁ 2.) METODY BADAŃ STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH	24
<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	
2.1. Pozytywizm	24
2.2. Współczesne alternatywy pozytywizmu w filozofii wiedzy	28
2.3. Próba wniosków	34
CZĘŚĆ II. UCZESTNICY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH	35
(ROZDZIAŁ 3.) PAŃSTWA	37
<i>Erhard Cziomer</i>	
3.1. Państwo jako uczestnik stosunków międzynarodowych	37
3.2. Istota tworzenia i formy współpracy międzynarodowej państw	38
3.3. Status i rola międzynarodowa państw	47
(ROZDZIAŁ 4.) NARODY I RELIGIE	52
<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	
4.1. Naród	53
4.2. Nacjonalizm	56
4.3. Religie	59
(ROZDZIAŁ 5.) ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE	65
5.1. Geneza, istota i struktura organizacji międzynarodowych	65
5.2. Klasyfikacja i funkcje organizacji międzynarodowych	67
5.3. ONZ jako organizacja uniwersalna	70

ROZDZIAŁ 6. KORPORACJE WIELONARODOWE 80

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 6.1. Korporacja, jej powstanie i ewolucja 80
6.2. Wielkie korporacje wielonarodowe 83
6.3. Rola wielkich korporacji w gospodarce światowej 90

CZĘŚĆ III. SYSTEM MIĘDZYNARODOWY 93

ROZDZIAŁ 7. STRUKTURA I EWOLUCJA SYSTEMU MIĘDZYNARODOWEGO 95

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 7.1. Pojęcie systemu 95
7.2. Teorie systemów w stosunkach międzynarodowych 96
7.3. Układ sił (biegunowość) a stabilność systemu międzynarodowego 100
7.4. System międzynarodowy a historia światowa 101

ROZDZIAŁ 8. POLITYKA ZAGRANICZNA PAŃSTWA 106

Erhard Cziomer

- 8.1. Pojęcie i istota polityki zagranicznej 106
8.2. Wyznaczniki i cele polityki zagranicznej 108
8.3. Mechanizm decyzyjny w polityce zagranicznej 115
8.4. Funkcje, środki i metody polityki zagranicznej 121

ROZDZIAŁ 9. WŁADZA MIĘDZYNARODOWA 124

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 9.1. Władza 124
9.2. Władza międzynarodowa 127
9.3. Współzależność a władza 129
9.4. Równowaga sił 132

ROZDZIAŁ 10. BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE 135

Erhard Cziomer

- 10.1. Pojęcie i istota bezpieczeństwa międzynarodowego 135
10.2. Główne tendencje ewolucji bezpieczeństwa międzynarodowego do 1989 r. 138
10.3. Nowe wyzwania i problemy bezpieczeństwa międzynarodowego 143

CZĘŚĆ IV. PODSTAWOWE PROBLEMY GLOBALNE 151

ROZDZIAŁ 11. LUDNOŚĆ, ŻYWNOŚĆ I ZASOBY SUROWCOWE 153

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 11.1. Ludność 153
11.2. Żywność 155
11.3. Energia 160
11.4. Inne zasoby naturalne 166

ROZDZIAŁ 12. STRUKTURA I FUNKCJONOWANIE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI ŚWIATOWEJ 170

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 12.1. Narastające problemy z diagnozą 170
12.2. Narodziny i ewolucja współczesnej gospodarki 172

12.3. Struktura gospodarki końca XX wieku	175
12.4. Globalizacja, proces i ideologia	185
ROZDZIAŁ 13. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ZDROWIE	189
<i>Erhard Cziomer</i>	
13.1. Podstawowe zagrożenia środowiska naturalnego	189
13.2. Międzynarodowe aspekty ochrony środowiska naturalnego	193
13.3. Wybrane problemy międzynarodowych zagrożeń i ochrony zdrowia	199
ROZDZIAŁ 14. KONFLIKTY MIĘDZYNARODOWE	203
<i>Erhard Cziomer</i>	
14.1. Istota i rodzaje konfliktów międzynarodowych	203
14.2. Fazy i stadia rozwojowe konfliktów międzynarodowych	206
14.3. Ogólna charakterystyka i ewolucja konfliktów międzynarodowych do końca lat 80.	212
14.4. Nowe wyzwania oraz problemy wojen i konfliktów międzynarodowych w latach 90.	216
ROZDZIAŁ 15. MIĘDZYNARODOWE ASPEKTY OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA	220
<i>Erhard Cziomer</i>	
15.1. Źródła i istota praw człowieka	220
15.2. Ewolucja międzynarodowej ochrony praw człowieka po II wojnie światowej	221
15.3. Ogólne znaczenie i funkcje organizacji pozarządowych	228
15.4. Nowe wyzwania i problemy u schyłku XX wieku	229
CZĘŚĆ V. SYSTEM REGIONALNY: EUROPA	233
ROZDZIAŁ 16. REGIONALIZM	235
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	
16.1. Pojęcie regionu i regionalizmu	236
16.2. Regionalne ugrupowania gospodarcze	239
16.3. Kierunki poszukiwań teoretyków integracji	243
16.4. Stan i perspektywy regionalizmu	245
ROZDZIAŁ 17. INTEGRACJA EUROPEJSKA	247
<i>Erhard Cziomer</i>	
17.1. Geneza, istota i ewolucja integracji europejskiej	247
17.2. Przeobrażenia i rola Unii Europejskiej w latach 90.	250
17.3. Stan i perspektywy Unii Europejskiej	256
ROZDZIAŁ 18. WSPÓLNOTA ATLANTYCKA	267
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	
18.1. Narodziny Sojuszu Północnoatlantyckiego	267
18.2. Traktat waszyngtoński	268
18.3. Organizacja Paktu	269
18.4. Ewolucja Paktu w świecie dwubiegunowym	271
18.5. Transformacja Sojuszu Północnoatlantyckiego w latach 90.	273
18.6. Stosunki transatlantyckie	276

ROZDZIAŁ 19. EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA.....	280
<i>Erhard Cziomer</i>	
19.1. Pojęcie, transformacja i nowe położenie międzynarodowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej	280
19.2. Znaczenie i nowe formy współpracy regionalnej	285
19.3. Główne problemy bezpieczeństwa	292
ROZDZIAŁ 20. ROSJA I WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW.....	299
<i>Erhard Cziomer</i>	
20.1. Przesłanki i następstwa rozpadu ZSRR	299
20.2. Powstanie i ewolucja WNP	301
20.3. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Rosji	305
ROZDZIAŁ 21. BEZPIECZEŃSTWO I WSPÓŁPRACA W EUROPIE	317
<i>Erhard Cziomer</i>	
21.1. Geneza i ewolucja współpracy w ramach KBWE do 1989 r.	317
21.2. Proces instytucjonalizacji bezpieczeństwa i współpracy w latach 90. – OBWE	324
21.3. Nowe wyzwania, zagrożenia i perspektywy bezpieczeństwa europejskiego u progu XXI wieku	329
ROZDZIAŁ 22. MIEJSCE I ROLA POLSKI.....	333
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	
22.1. Miejsce i rola Polski w gospodarce światowej i Europy	333
22.2. Narodziny i kształtowanie się polityki zagranicznej III Rzeczypospolitej	346
BIBLIOGRAFIA CYTOWANA	352